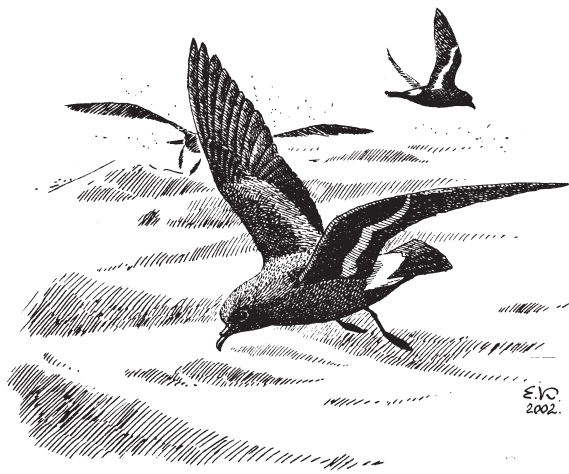

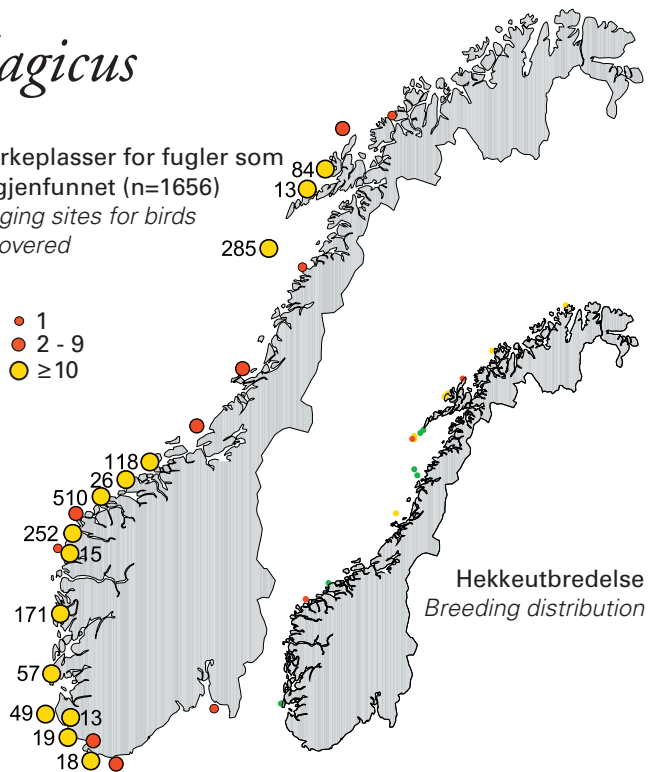
Havsvale *Hydrobates pelagicus*

European Storm-petrel

Merkeplasser for fugler som er gjenfunnet (n=1656)
Ringing sites for birds recovered

- 1
- 2 - 9
- ≥ 10

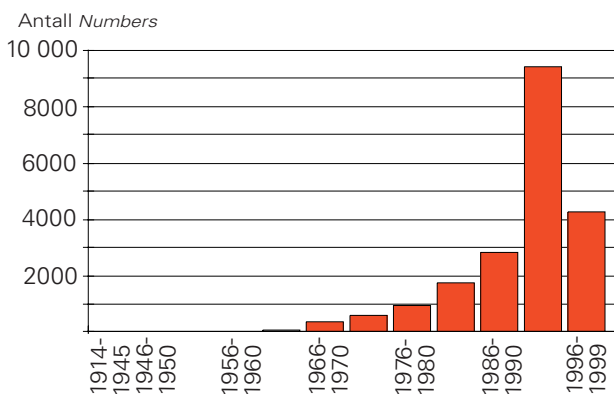

Havsvalen hekker i gresskledte kolonier langs deler av norskekysten, men utbredelsen er mangelfullt kjent. Havsvalen legger reiret skjult i sprekker, under steiner eller i jordganger. Arten er nattaktiv i koloniene, og er derfor vanskelig å oppdage på hekkeplassen. Dietten i Norge er ikke undersøkt, men i utenlandske farvann er det påvist små fisk, blekksprut, krepsdyr, maneter og søppel som hentes på eller nær havoverflaten.

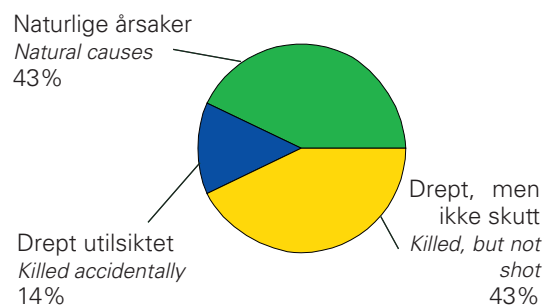
Arten hekker langs den europeiske atlantehavskysten, inkludert Island, samt i Middelhavet øst til Tyrkia. I Norge er bestanden anslått til mellom 1000 og 10 000 par, men denne vurderingen er usikker. Bestandsutviklingen i Norge er ukjent. Den totale hekkebestanden i Atlanterhavet er anslått til mellom 135 000 og 380 000 par (Evans 1984, Lloyd m.fl. 1991).

Merkeedata

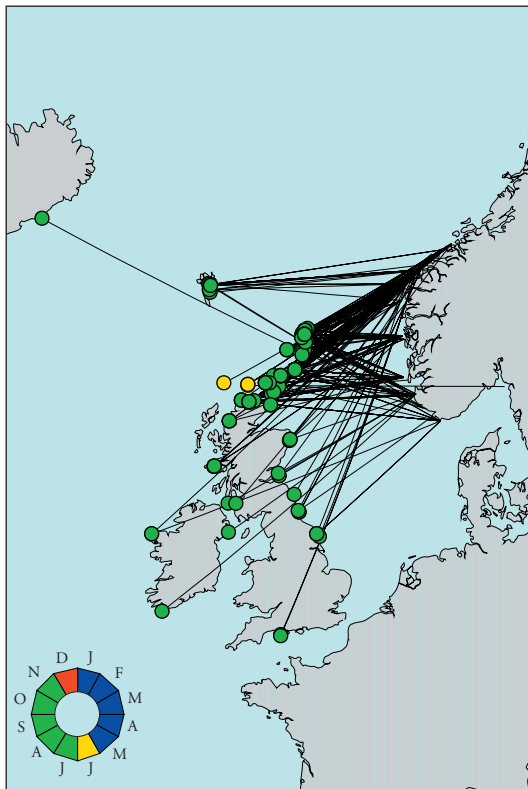
Ringmerking av havsvaler i Norge startet på Røst tidlig på sekstitallet, der det første hekkefunnet ble påvist i 1961 (Helling 1962). Etter hvert som arten ble oppdaget på flere lokaliteter langs kysten, og i tillegg kunne tiltrekkes ved å avspille havsvalenes sang, økte antall merkinger vesentlig på 1980- og 1990-tallet. Som det framgår av kartene som viser merkinger og hekkeutbredelse i Norge, så er det merket havsvaler på langt flere lokaliteter enn der de til nå er funnet hekkende. Alle havsvalene som er gjenfunnet er merket innenfor sesongen som er definert som hekkeperiode (juli-november).

Merkinger fordelt på ulike tidsperioder (n=20 383).
Number of birds ringed in different periods.

Dødsårsaker hos fugler rapportert døde (n=7).
Causes of death in birds reported as dead.

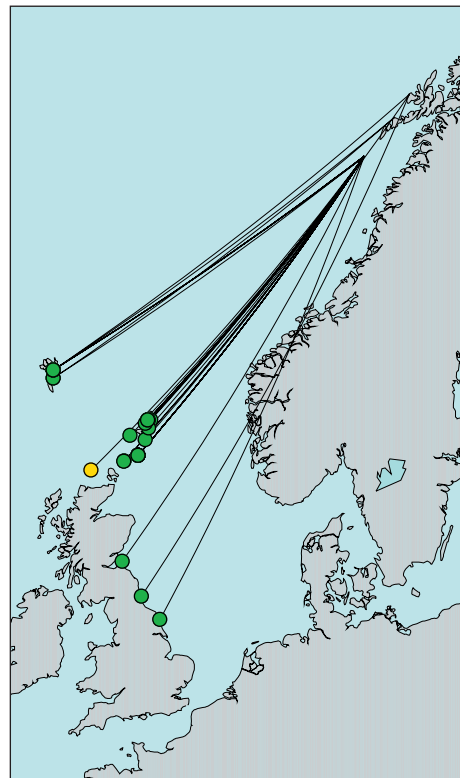

Gjenfunn med linjer fra merkeplassene sør for polarsirkelen rapportert fra De britiske øyene, Færøyene og Island (n=416).

Recoveries with traces from the ringing sites south of the Arctic Circle, reported from UK, Faroe Islands and Iceland.

Gjenfunn med linjer fra merkeplassene nord for polarsirkelen rapportert fra De britiske øyene og Færøyene (n=39)

Recoveries with traces from the ringing sites north of the Arctic Circle, reported from UK and Faroe Islands.

Gjenfunnsdata

Gjenfunnsmaterialet for havsvale er spesielt ved at mer enn 99% av gjenfunnene er kontrollert av ringmerkere. I gjenfunnsdatabasen er det registrert totalt 2707 gjenfunn, men i tillegg finnes det mange lokale kontroller registrert av ringmerkerne som ikke er innmeldt til ringmerkingsentralen. I likhet med alle artene i dette atlaset, er også alle kontroller av ringmerkere nærmere enn 10 km fra merkeplassen tatt ut av materialet som presenteres. Se forøvrig Anker-Nilssen (1990, 1991a, 1992b, 1993, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000c) for årlige statusrapporter angående ringmerking og gjenfunn av havsvale i Norge. For havsvale er også antall kontroller av levende fugler (1981) flere enn antall ulike individer som totalt er kontrollert eller gjenfunnet (1656). Dette tallet blir også langt høyere hvis alle de lokale kontrollene hadde vært inkludert!

Hastighetsrekorden holdes av en havsvale som fløy fra Frugga i Vesterålen til Runde i Møre og Romsdal, en strekning på 819 km, i løpet av mindre enn 54 timer. Dette gir en minimumshastighet på 15 km/t (Anker-Nilssen 2000a).

Bare 13 fugler (0,7%) er rapportert døde. Dette forteller mye om levesteget for denne arten som streifer i åpent hav og oppsøker bare hekkeplassene i ly av mørket, noe som gjør at bare et fåtall blir gjenfunnet tilfeldig av mennesker. Fra utlandet er det rapportert 485 fugler fordelt på Storbritannia (21%), Færøyene (2%), Portugal (1%), samt Sør-Afrika, Irland, Island

Gjenfunnsfakta *Recovery facts:*

Totaler Totals:

Antall ringmerket <i>Number ringed</i>	20 383
Gjenfunn, alle <i>Recoveries, all</i>	2702
Gjenfunn, brukt <i>Recoveries, used</i>	1994
Gjenfundne individer <i>Recovered individuals</i>	1656 (8,1%)
Gjenfunn merket som reirunger <i>Recoveries ringed as nestlings</i>	0
Kontrollert levende <i>Controlled alive</i>	1981 (99,4%)
Rapportert døde <i>Reported as dead</i>	13 (0,7%)
Funn i Norge <i>Recoveries in Norway</i>	1509 (75,7%)
Funn i utlandet <i>Recoveries abroad</i>	485 (24,3%)

Gjennomsnitt Means:

Tid, alle <i>Interval, all</i>	1 år 0 mnd (n=1989)
Avstand, alle <i>Distance, all</i>	381 km (n=1989)

Ekstremer Extremes:

Høyeste alder <i>Oldest bird</i>	19 år 11 mnd
Høyeste hastighet <i>Highest speed</i>	360 km/d
Lengste avstand <i>Longest distance</i>	11 231 km
Sørligste gjenfunn <i>Southernmost recovery</i>	Sør-Afrika (32°50'S) South-Africa (32°50'S)
Vestligste gjenfunn <i>Westernmost recovery</i>	Island (16°39'V) Iceland (16°39'W)

og Sverige (alle <1%). De aller fleste av disse fuglene er kontrollert i utenlandske hekkekolonier. Av de 1509 fuglene som er rapportert fra Norge, er flest fra Møre og Romsdal (38%), deretter Nordland (25%), Sogn og Fjordane (22%), Hordaland (9%), Rogaland (4%), Vest-Agder (1%) og Nord-Trøndelag (<1%).

Høsttrekk og overvintring

For havsvaler er høsttrekk- og overvintringsperioden definert som henholdsvis desember og januar-mai. Årsaken er at fuglene er nattaktive i koloniene, og det betyr at fuglene i de nordnorske koloniene ikke kan oppsøke koloniene før i begynnelsen av august. Med en samlet ruge- og ungeperiode på mer enn 90 døgn, forlater ikke ungene koloniene før i begynnelsen av desember (Anker-Nilssen 2000a).

Det foreligger ingen gjenfunn fra høsttrekkperioden. Fra Sør-Afrika foreligger det to gjenfunn hvor begge sannsynligvis er fra vinterperioden. De ble gjenfunnet i henholdsvis april og mai, men fuglene var ikke ferske da de ble funnet.

På De britiske øyene avslutter havsvalene hekkesesongen i løpet av august, og mange forlater havområdene rundt koloniene i løpet av september-november.

Vårtrekk og sommertilhold

Det foreligger totalt 33 gjenfunn fra vårtrekk-perioden (juni) fra Portugal (25), Storbritannia (7) og Færøyene (1), alle kontrollert av ringmerkere. Dette er fugler som er merket både i Sør- og Nord-Norge. Resultatene indikerer at disse fuglene kan være på trekk nordover mot Norge i denne perioden, men sannsynligheten for gjenfunn vil også være avhengig av når ringmerkerne er aktive i disse områdene. I mars og april er det et markert trekk nordover fra havområdene vest for Afrika, men det er fortsatt havsvaler igjen i området i april-mai. Dette er sannsynligvis ungfugler som returnerer senere til hekkekoloniene.

I vår- og hekkeperioden foreligger det også gjenfunn fra De britiske øyene (423) og Færøyene (30), samt ett gjenfunn fra Island. Fra Norge foreligger det totalt 1509 gjenfunn av havsvaler fra hekkeperioden. Det er nærmest en total utveksling av havsvaler mellom plassene hvor havsvaler fanges langs norskekysten, også mellom kolonier i Nord- og Sør-Norge (se kart). Flere av havsvalene er kontrollert på opptil fem ulike lokaliteter. I tillegg kommer alle lokale kontroller av fuglene som ikke er inkludert i denne presentasjonen, og et eksempel er vist der en havsvaler merket på Runde er kontrollert på tre andre lokaliteter.

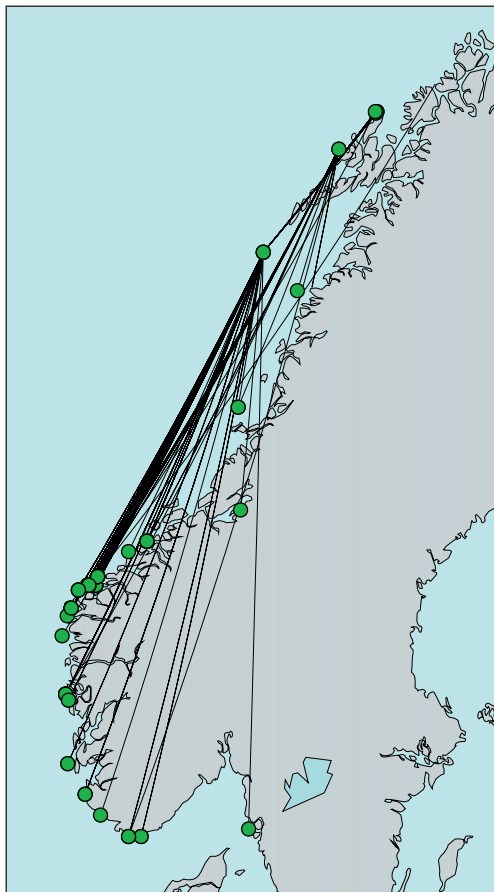
Det er bare påvist hekking i tre kolonier langs norskekysten (Olsen 1996, Anker-Nilssen 2000a). Gjenfunnsandelen av ringmerkede fugler er høyere på disse lokalitetene enn de andre plassene det merkes havsvaler langs norskekysten (Anker-Nilssen 2000a).

Det er et påfallende mønster at det er en langt større gjenfunnsandel av fugler mellom Nord-Norge og

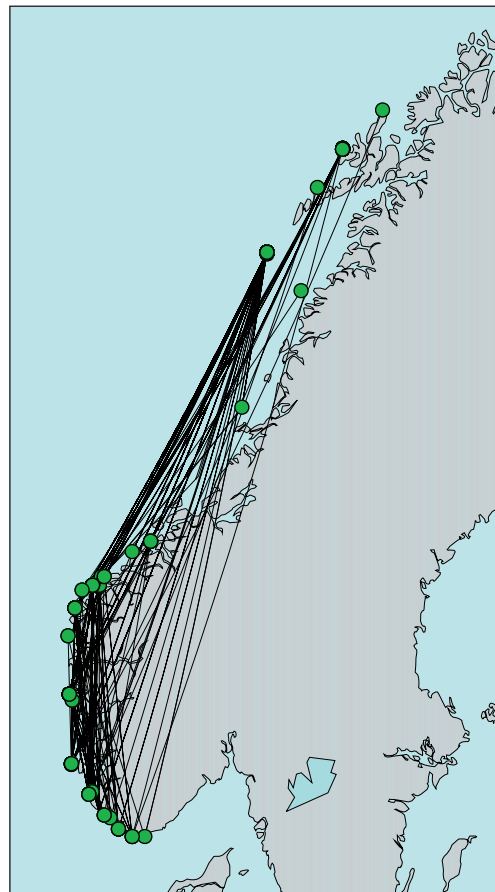

Gjenfunn med linjer fra merkeklassene rapportert fra Portugal (n=25) og Sør-Afrika (n=2).
Recoveries with traces from the ringing sites reported from Portugal and South-Africa.

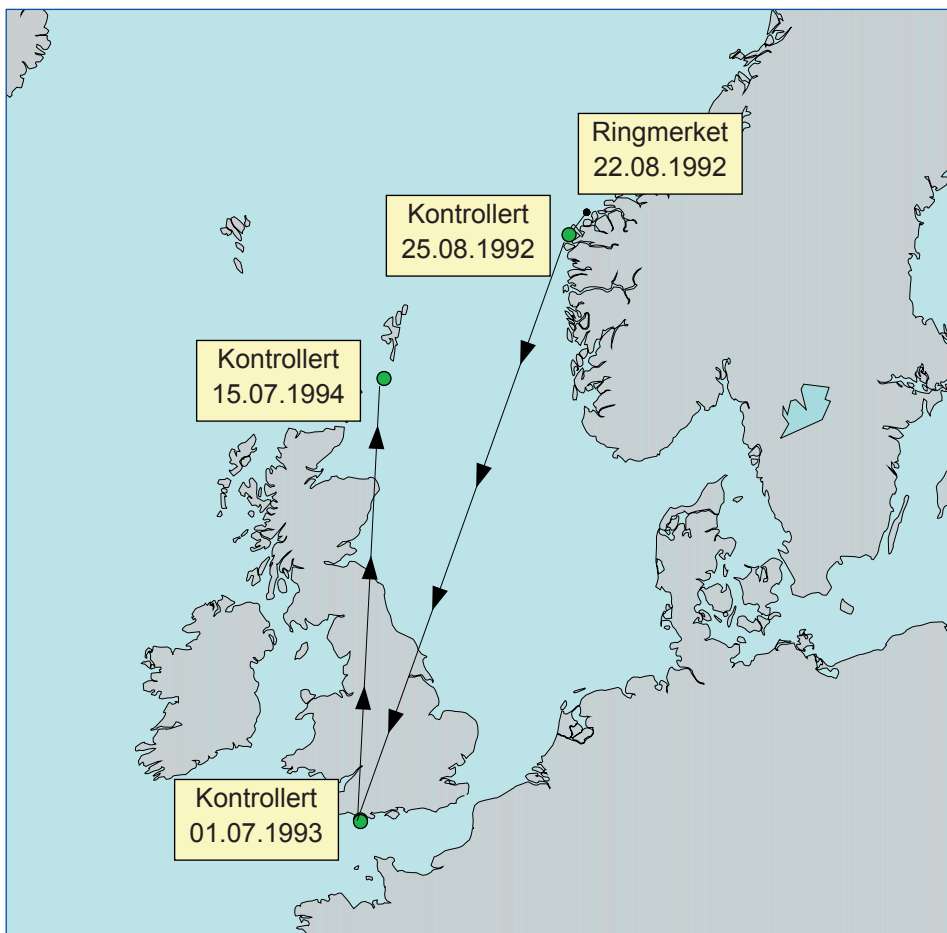
Portugal enn sammenlignet med De britiske øyene, der det årlig merkes 10-20 ganger flere fugler enn i Portugal (Anker-Nilssen 2000a). Dette kan indikere at fuglene som merkes og kontrolleres i de nordnorske koloniene i liten grad besøker britiske hekkekolonier. På samme måte er det liten utveksling av fugler mellom Nord-Norge og Island/Færøyene (Anker-Nilssen 2000a). I juni er én av tre utenlandske fugler som kontrolleres i Algarve (Portugal) merket i Norge, og de ankommer senere enn fugler fra De britiske øyene (Wallis 1996). Den sene passeringen kan komme av at hekkesongen i Nord-Norge starter senere enn på De britiske øyene (Anker-Nilssen 2000a).

Gjenfunn med linjer fra merkeplassene nord for polarsirkelen rapportert fra Norge og Sverige mer enn 200 km fra merkeplassene (n=181)
Recoveries with traces from the ringing sites north of the Arctic Circle reported from Norway and Sweden more than 200 km from the ringing sites.

Gjenfunn med linjer fra merkeplassene sør for polarsirkelen rapportert fra Norge mer enn 200 km fra merkeplassene (n=401)
Recoveries with traces from the ringing sites south of the Arctic Circle reported from Norway more than 200 km from the ringing sites.

Gjenfunn av en havsvaler ringmerket på Runde 22. august 1992 og siden kontrollert på tre ulike lokaliteter.
Recoveries of a European Storm-petrel ringed on Runde August 22nd in 1992 and since controlled on three other sites.

Summary:

The European Storm-petrel nests colonially in grassy slopes along parts of the Norwegian coast. As the species is nocturnal at the colonies, the nesting sites are difficult to discover. The Norwegian population is estimated at 1000–10 000 pairs, but this estimate is uncertain, and there is no information on possible trends in the size of the population.

Ringling of European Storm-petrels in Norway began at Rost in the 1960's where it was first found nesting in 1961, and all recoveries are of birds ringed during the breeding season (July–November). Almost all recoveries (99%) are of birds controlled by ringers.

Of a total of about 2000 recoveries, 485 are from outside Norway: Britain (21%), Faroe Islands (2%), Portugal (1%), and South Africa, Ireland, Iceland and Sweden (all < 1%). Almost all of these are controls in breeding colonies.

The autumn migration and wintering periods are defined as December and January–May respectively. There are no recoveries from the time of autumn migration, but there are two from South Africa in April and May, though these birds were not freshly dead.

There are 33 recoveries from the time of spring migration (June): from Portugal (25), Britain (7) and Faroe Islands (1), of birds ringed in both the south and north of Norway.

In the period June–November (spring migration and breeding) there are many recoveries from the British Isles (423) and the Faroes (30), also one from Iceland. Within Norway there are 1509 recoveries during the breeding season. These show an almost complete interchange of birds between different colonies, several being controlled at up to five different localities.

Of birds ringed in North Norway, there is a much greater recovery rate from Portugal than from the British Isles, indicating that these rarely visit British breeding colonies.